

عنوان مقاله:

کارکرد قرائن تاریخی در فقه امامیه؛ بررسی موردی روایات سبب نزول

محل انتشار:

فصلنامه فقه و اصول، دوره 51، شماره 2 (سال: 1398)

تعداد صفحات اصل مقاله: 23

نویسنده:

الهه شاه پسند - ، دانشکده تربیت مدرس قرآن مشهد

خلاصه مقاله:

روایات سبب نزول از سویی با قرآن و حدیث و از سوی دیگر با تاریخ ارتباط دارند و در مورد آیات الاحکامی که دارای سبب نزول هستند، بُعد فقهی نیز به این ابعاد افزوده می‌شود. نوع نگاه فقهای امامیه به قرائن تاریخی به طور کلی، و روایات سبب نزول به طور خاص، در چگونگی استنباط فقهی از آیات به واسطه فهم حاصل شده از این روایات مؤثر است. این پژوهش برای تبیین نوع نگاه فقهای امامیه به قرائن تاریخی، کاربرد روایات سبب نزول را در آثار فقهای امامیه مورد بررسی قرار می‌دهد. بدین منظور، تفاوت مکاتب فقهی را از یاد نبرده و کوشیده است گوناگونی نوع تعامل فقهای امامیه با روایات سبب نزول را از این طریق تبیین کند. استقرار حاصل از این بررسی نشان می‌دهد که روایات مروی از ائمه (ع) با شرط اثبات صحت انتساب، در زمره دلایل اصلی یک حکم فقهی مطرح شده‌اند. اما اسباب نزول منقول از طریق اهل سنت، بیشتر به عنوان مؤید برداشت‌های فقهی شیعه مورد استفاده بوده‌اند. روایات سبب نزول در آثار فقهای امامیه کاربردهای متنوعی همچون تعیین مؤلفه‌های معنایی الفاظ و استنباط احکام استنباطی از آیه داشته‌اند، اما زمینه‌چینی برای استنباط فقهی از آیات به ظاهر غیر فقهی، یکی از مهم‌ترین کارکردهای این اخبار است؛ چراکه بدون در نظر گرفتن این اخبار، آیه اشعار مستقیمی به مسائل فقهی نداشته است.

کلمات کلیدی:

روایات سبب نزول، فقه امامیه، استنباط فقهی، مکاتب فقهی

لینک ثابت مقاله در پایگاه سیویلیکا:

<https://civilica.com/doc/1141310>

